

Pavel Balcárek: Kardinál František Ditrichštejn 1570–1636. Gubernátor Moravy

/ Oldřich Chládek /

Jméno Pavla Balcárka je naší odborné veřejnosti dobře známé. V poslední době zaujal zejména svými pracemi týkajícími se Carla Caraffy, apoštolského nuncia na císařském dvoře v letech 1621–1628. Tyto studie souvisejí s jeho prací na edici Caraffovy nunciaturní korespondence pro Český historický ústav v Římě. Recenzovaná kniha představuje vyvrcholení Balcárkova dlouhodobého zájmu o život a dobu jednoho z nejvýznamnějších nunciových současníků, kardinála Františka z Ditrichštejna. Již roku 1966 obhájil disertační práci *Kancelář kardinála Ditrichštejna v letech 1600–1619*. Z velkého množství jeho pozdějších „ditrichštejnských“ textů uvedme alespoň poměrně stručnou a v zahraničí často citovanou biografii *Kardinál František z Ditrichštejna (1570–1636)*, která byla vydána v Kroměříži roku 1990. Zmínit ji musím i z toho důvodu, že kniha *Kardinál František Ditrichštejn 1570–1636. Gubernátor Moravy* je v podstatě jejím druhým, značně rozšířeným vydáním.

Dosavadními recenzenty byla Balcárkova monografie přijata vcelku příznivě. Všichni samozřejmě poukazují na dílčí nedostatky, celkový soud je ovšem pozitivní. Patrně nejlépe ji hodnotí Rudolf Fišer. Fišerova recenze patří do kategorie velmi vstřícných, ba oslavných. Na jejím konci čteme tato nadšená slova: „Balcárkova kniha nepochybně vzbudí značnou pozornost. Historikové se k ní budou často vracet pro její zásadní faktografickou hodnotu. Milovníci moravské historie v ní zase mohou hledat a nacházet odpovědi na nejruznější otázky spojené s dobou stavovského povstání a prvních fází třicetileté války. Autorova suverénní znalost pramenů, často dosud neznámých a nevyužitých, jeho schopnost na vysoké odborné úrovni a přitom srozumitelně vykládat i mnohé složité problémy stavovské, císařské i papežské politiky zkoumaného období činí z jeho publikace nepřehlédnutelné dílo soudobého dějepisce, jehož četba poskytuje i příjemný čtenářský zážitek.“¹ Podle mého názoru je třeba být při posuzování této biografie mnohem kritičtější.

1 Časopis Matice moravské 127, 2008, s. 221.

Již při pohledu na seznam pramenů překvapí, že se autor omezuje na archivalie z Biblioteca Apostolica Vaticana, Archivio Segreto Vaticano a z fondu Rodinný archiv Ditrichštejnů v Moravském zemském archivu v Brně. Přinejmenším částečné využití biskupské korespondence uložené v olomoucké pobočce Zemského archivu Opava a ve Státním oblastním archivu Plzeň (pracoviště Klášter u Nepomuka)² by zajisté bylo velmi žádoucí. Je třeba dodat, že s prameny autor pracuje pouze při výkladu o kardinálových aktivitách po Bílé hoře. Také soupisu sekundární literatury, resp. citacím literatury v poznámkovém aparátu je možné leccos vytknout. Nemám zde na mysli pouze chybné názvy prací, ale především skutečnost, že Balcárek mnohé pro dané téma relevantní studie – zejména zahraniční – nezná, resp. je ve své knize nepoužil.

Protože obsah jednotlivých kapitol byl podrobně popsán již v jiných recenzích, dotknu se této záležitosti jen velmi stručně. Kapitoly jsou řazeny v zásadě chronologicky, výjimkou je pouze závěrečný exkurs *Kardinál a úprava krajiny v Mikulově i okolí. Inspirační zdroje z Itálie*. Autor líčí všechny důležité etapy kardinálova života. Velmi podrobně sleduje jeho mládí, studia v Římě, počátky církevní kariéry, stejně jako první kroky na poli zemské politiky a katolické reformy do roku 1603 (kapitola 1–5, o specifickém charakteru této části knihy viz níže). Ditrichštejnovy osudy v následujících letech (mj. prostředkování mezi znesvářenými habsburskými bratry Rudolfem II. a Matyášem, nelehké období stavovského povstání proti Ferdinandu II. a působení v úřadu moravského gubernátora, resp. zemského hejtmána po Bílé hoře) již – až na některé epizody – tak detailně popisovány nejsou; najdeme tu i pasáže, které svou stručností připomínají spíše slovníkové heslo než část monografie. Stojí za zmínku, že délka jednotlivých kapitol je značně rozdílná. Např. první kapitola má 17 stran, oproti tomu kapitola třináctá čítá pouhé 3 strany.

Kniha bohužel náleží k publikacím, jejichž předmluva je poněkud zavádějící. Čtenář neznalý jiných autorových prací z úvodu usoudí, že se v následujících kapitolách může těšit na výklad nezatížený zastaralým a v naší historické obci již víceméně opuštěným chápáním pobělohorského období jako doby *Temna*, na výklad „rozumějící“, respektující svébytnost dobové kultury. První strany knihy se totiž odvolávají na myšlenky Johanna

2 V Klášteře u Nepomuka jsou ve fondu Rodinný archiv Nostitz-Rienecků Falknov uloženy mj. poměrně málo známé koncepty kardinálovy české korespondence z let 1621–1631. Balcárek ve své studii Kancelář kardinála Ditrichštejna a správa biskupských statků před Bílou horou. Sborník archivních prací 28, 1978, s. 102 tyto koncepty chybně označuje jako registra.

Franzla, autora známé biografie Ferdinanda II. Citována je konkrétně jeho teze, že je nutné „snažit se pochopit tehdejší dobu, vyplněnou mj. teologickými spory a různicemi, jednání jejich protagonistů a jejich myšlenkové pochody, nikoliv je odsuzovat, soudit, resp. jejich činy zlehčovat nebo je podle svých kritérií upraveně interpretovat.“ Sám Balcárek pak dodává, že historik musí „pamatovat na to, že každá doba poměřovala činy a životy svých čelných protagonistů daleko jinými měřítky než doba dnešní“ (s. 11).

Zbytek recenzované knihy je ovšem dokonalým popřením uvedeného ideálu. Pobělohorská doba je opakovaně odsuzována slovy tak silnými, že se čtenář začne ptát, zda před sebou má knihu vydanou na počátku 21. století. K ilustraci ideového charakteru Balcárkovy monografie postačí několik citátů. „Bílá hora se stala počátkem všeho následujícího neštěstí, a obdivovatelného katolického baroka, hledající v Panně Marii Vítězné symbol národní obrody, byli slepí k tomu, co po Bílé hoře postihlo český národ,“ stojí např. na straně 116. Jako vystřižené z díla Ernesta Denise je slovní spojení „oběti habsburské zvěle“ (s. 139), kterým je označeno 27 českých pánů popravených roku 1621 na Staroměstském náměstí. Úlohu španělského vyslance vévody Oñateho v dějinách českých zemí pokládá autor samozřejmě za „neblahou“ (s. 202). V závěrečném shrnutí se dozvídáme, že kardinál byl „náboženský fanatik v dnešním slova smyslu“ (s. 180), který „svým přísluhovačstvím Habsburkům a papeži připravoval ... příchod doby charakterizované úpadkem národa ...“ Uvedme ještě jeden detail příznačný pro Balcárkův styl uvažování o dějinách 16. a 17. století. Čtenáře, který se zajímá o historii jezuitského řádu v raném novověku, autor neodkazuje na studie Ivany Čornejové či jiné seriózní práce, ale na snůšku nevědeckých fabulací z pera Jana Fialy *Hrozná doba protireformace* (s. 200, pozn. 135).

Přejdeme nyní k největšímu prohřešku recenzované publikace. Jedná se o skutečnost, že její velká část je opsána ze strojopisné disertační práce Rudolfa Zuberera z roku 1946.³ Zuberova disertace se skládá z pěti chronologicky pojatých kapitol, zabývajících se Ditrichštejnovým životem v letech 1570–1603, a dvou tematicky zaměřených exkurzů *Seznam světců olomoucké diecéze v letech 1599–1619* a *Ditrichštejnovo Zpovědní zrcadlo*. Celou – velmi mírně upravenou – chronologickou část Zuberovy práce převzal Balcárek do své biografie, přičemž tato skutečnost se v poznámkovém aparátu odrazila pouze zčásti.⁴

3 Zuber, Rudolf: *Mladá léta kardinála Dietrichštejna* (disertační práce FF UK). Praha 1946.

4 Balcárek se v recenzované knize silně opírá také o jiné práce (mj. o články Tomáše Parmy, Milady Rigasové a Rudolfa Zuberera). Na rozdíl od práce se Zuberovou disertací však tyto zdroje více upravuje a důsledně cituje v poznámkách.

Již srovnání názvů prvních pěti kapitol obou monografií napovídá mnohé o stylu Balcárkovy práce.

Zuber:

1. *Mládí Františka z Dietrichštejna (původní, přeškrtnutý název). Dietrichštejnův nástup do služeb církve.*
2. *Dietrichštejn kardinálem a biskupem.*
3. *Dietrichštejnův příjezd na Moravu a vstup do veřejného života.*
4. *Poměry na Moravě a biskupství olomoucké na počátku vlády kardinála Dietrichštejna.*
5. *Dietrichštejnova legace do Říma. Jeho poměr k nunciovi Spinellimu.*

Balcárek:

1. *Mládí a původ kardinála. Jeho nástup do služeb církve.*
2. *Ditrichštejn kardinálem a biskupem.*
3. *Ditrichštejnův příjezd na Moravu a vstup do veřejného života.*
4. *Poměry na Moravě a biskupství olomoucké na počátku vlády kardinála Ditrichštejna.*
5. *Ditrichštejnova legace do Říma. Jeho poměr k nunciovi Spinellimu.*

Porovnejme nyní několik namátkou vybraných odstavců z Balcárkovy knihy s odpovídajícími pasážemi v Zuberově disertaci.

Zuber, s. 7:

„Podobně jde-li o určení i jeho vnitřního, čistě náboženského života, jehož ráz je v každém řádu jiný, nelze Dietrichštejna počítat za odchovance jezuitské „školy“, jak se zhusta děje vlivem skutečnosti, že studoval u nich v Praze i v Římě. Viděli jsme však, že více nežli jezuitská kolej ho přitahovalo oratorium větší svou volností a zdůrazněním lásky jako převažujícího momentu v pastoraci. Ke konci života nabývá tento rys jeho vnitřní struktury jakési nechuti vůči jesuitům, který se ukazuje i v tom, že přivedl na Moravu piaristy, svým působením velmi spřízněné s oratoriány. Možno tedy vidět v Dietrichštejnovi typického představitele barokní kultury i zbožnosti po výtce románské, u něhož ani německý

Balcárek, s. 20:

„Podobně jde-li o určení i jeho vnitřního, čistě náboženského života, jehož ráz je v každém řádu jiný, nelze Ditrichštejna počítat za odchovance jezuitské „školy“, jak se zhusta děje vlivem skutečnosti, že studoval u nich v Praze i v Římě. Viděli jsme však, že více nežli jezuitská kolej ho přitahovalo oratorium větší svou volností a zdůrazněním lásky jako převažujícího momentu v pastoraci. Ke konci života nabývá tento rys jeho vnitřní struktury jakési nechuti vůči jezuitům, který se ukazuje i v tom, že přivedl na Moravu piaristy, svým působením velmi spřízněné s oratoriány. Možno tedy vidět v Ditrichštejnovi typického představitele barokní kultury i zbožnosti po výtce románské, u něhož ani německý

nátěr, podmíněný službou katolickým císařům německým, nemůže zastřít vlastní obsah jeho osobnosti.“

Zuber, s. 20:

„Snad to byla i smrt olomouckého biskupa Stanislava Pavlovského 2. června 1598, která též ovlivnila Dietrichštejnův zájezd do Říma. Tímto úmrtím se uprázdnilo důležité místo v celkovém plánu katolické reformace, protože Morava tvořila spojovací článek mezi katolickým jihem a katolickým Polskem. Nyní, kdy se k nastoupení Vasovců na polský trůn připínaly značné naděje kurie na obrat ve Skandinávii, nemohl být tímto pojítkem ledakdo. Zesnulý biskup, žák jezuitů, prodchnutý tridentskou reformou, splnil svůj úkol příkladným způsobem, i když se ke konci jeho vlády zdálo Římu tempo jeho činnosti trochu pomalé. Ohlížel se prý příliš na nekatolíky, kteří měli v zemi většinu.“

Zuber, s. 28–29:

„Jmenování Dietrichštejna kardinálem mělo vliv i na biskupskou kandidaturu a bylo posledním závažím, jež sklonilo misky císařova rozhodnutí zcela v jeho prospěch. V instrukci, dané komisařům, určeným k řízení biskupské volby, je jednoznačně určena vůle panovníkova. Instrukci koncipoval sám Milner v nábožném stylu nepostrádajícím někdy jemné ironie. Vybízěl kapitulou k volbě Dietrichštejna píše, že nebude toho litovat, ano časem svým dostatečně pozná, že ne bez boží pomoci se jim dostalo tohoto

nátěr, podmíněný službou katolickým císařům německým, nemůže zastřít vlastní obsah jeho osobnosti.“

Balcárek, s. 30:

„Byla to ale i smrt olomouckého biskupa Stanislava Pavlovského 2. června 1598, která též ovlivnila Dietrichštejnovu cestu do Říma. Tímto úmrtím se uprázdnilo důležité místo v celkovém plánu katolické reformace, protože Morava tvořila spojovací článek mezi katolickým jihem a katolickým Polskem. Nyní, kdy se k nastoupení Vasovců na polský trůn připínaly značné naděje kurie na obrat ve Skandinávii, nemohl být tímto vodítkem ledakdo. Zesnulý biskup Stanislav, žák jezuitů, prodchnutý tridentskou reformou, splnil svůj úkol příkladným způsobem, i když se ke konci jeho vlády zdálo Římu tempo jeho činnosti trochu pomalé. Ohlížel se prý příliš na nekatolíky, kteří měli v zemi většinu.“

Balcárek, s. 37:

„Jmenování Dietrichštejna kardinálem mělo vliv i na biskupskou kandidaturu a bylo posledním závažím, jež vychýlilo misky císařova rozhodnutí zcela v jeho prospěch. V instrukci, dané komisařům určeným k řízení biskupské volby, je jednoznačně určena vůle panovníkova. Instrukci koncipoval sám Milner v nábožném stylu, nepostrádajícím někdy jemné ironie. Vybízěl kapitulou k volbě Dietrichštejna. Píše, že kapitulou nebude toho nikdy litovat, ano, časem svým dostatečně pozná, že ne bez Boží pomoci se jim

biskupa. Život bude trávití nikoli v nečinnosti, nýbrž dílem v konání zbožnosti a dobrém zařízení věcí církevních, dílem také ve věrné práci pro císaře a vlast; kanovníky společně i zvláště bude následovati otcovskou láskou a svítiti jim svým příkladem, aby směřovali všemi svými skutky ke cti a slávě boží a ku prospěchu církve. Tento teoretický obraz biskupské činnosti se tentokráte skoro do písmene vyplnil, mnohdy však proti chuti Milnera, císaře i kapituly.“

dostalo tohoto biskupa. Život bude trávití nikoliv v nečinnosti, ale dílem v konání zbožnosti a dobrém zařízení věcí církevních, dílem také ve věrné práci pro císaře a vlast. Kanovníky společně i zvláště bude následovat otcovskou láskou a svítiti jim svým příkladem, aby směřovali všemi svými skutky ke cti a slávě Boží a ku prospěchu církve. Tento teoretický obraz biskupské činnosti se tentokráte skoro do písmene vyplnil, mnohdy však proti chuti Milnera, císaře i kapituly.“

Balcárek překvapivě ani v jednom z uvedených případů na příslušné strany Zuberovy práce v poznámkách neodkazuje, ačkoliv je zřejmé, že si z ní tyto pasáže vypůjčil. Je pravda, že v jiných případech Zuberovu studii zmiňuje. Např. v poznámce 113 píše, že se jeho líčení „opírá taktěž o c. d. Rudolfa Zuberu“. Mám nicméně dojem, že tu nepoužil příliš přesnou formulaci. „Opírat se taktěž o Zuberovu disertaci“ a „téměř doslova opsat Zuberovu disertaci“ je rozdíl dosti podstatný. K poznámkovému aparátu je třeba ještě podotknout, že z něj mnohdy není zřejmé, odkud ta či ona informace pochází. Autor totiž velmi často odkazuje na svou již zmíněnou monografii z roku 1990, která však poznámkami opatřena není.

Protože Balcárek strany 13–75 přejímá (s drobnými úpravami a doplňky) z disertační práce Rudolfa Zuberu, liší se tyto kapitoly stylisticky i obsahově od zbytku knihy. Často v nich narazíme na archaické výrazy, typické pro Zuberův styl. Jde mj. o infinitiv končící na „-ti“, tvar „jest“ místo „je“ či zastaralé pádové vazby (např. „*dlouho svého ponížení nepřežil*“ – s. 32, „*nebránili poddaných proti Valentinovi Pavlovskému*“ – s. 33 či „*neskrýval povážlivých námitek*“ – s. 47). Neobvyklá jsou i slovní spojení typu „*pletivo zájmu, zde i onde se křižujících*“ (s. 29) nebo „*símě nedůvěry ... počalo vzcházet*“ (s. 44).

Obsahovou nesourodost biografie lze ukázat na rozdílném hodnocení Ditrichštejnova diplomatického umění v její „zuberovské“ a „nezuberovské“ části. Na s. 69–70 je kardinál vylíčen jako diplomat nepřilíš výrazných schopností. Autor od Zuberu opsal tvrzení, že Ditrichštejn hře vysoké diplomacie „*nikdy nepřivýkl*“ a že v ní „*skoro vždy nesl břímě prohry*“. O pár řádků dále následuje zdůvodnění tohoto názoru: „*Nehodil se svou výbušnou a vznětlivou povahou k diplomatickému jednání, vyžadujícímu houževnatost*

a sklon ke kompromisu. Scházela mu trpělivost a každou nesnáz považoval za útok na svou osobu a své důstojenství.“⁴⁵ V pasážích převzatých z první Balcárkovy „ditrichštejnské“ monografie je ovšem kardinálova diplomatická kariéra vykreslena mnohem světlejšími barvami. Na s. 97 se zmiňuje Ditrichštejnova „diplomatická obratnost“, na s. 182 pak čteme konstatování, že „papežové, císařové i španělsí králové využívali jeho služeb, k nimž Ditrichštejna předurčovaly jeho diplomatické schopnosti a umění jednat s lidmi.“

Balcárek se bohužel nevyhнул ani četným faktografickým chybám. Poněkud zmatečný je mj. jeho výklad o konfliktu mezi Rudolfem II. a arcivévodou Matyášem. Zajisté nelze mluvit o tom, že se na ivančickém sněmu v dubnu 1608 dostala na Moravě k moci „nekatolická šlechta v čele s Karlem starším ze Žerotína“ (s. 97). Povstání moravských stavů proti Rudolfu II. se totiž účastnili i katolíci, v první řadě Karel z Lichtenštejna, který se právě na zmíněném sněmu dostává do čela prvního moravského stavovského „direktoria“. Postavení prostředníka ve sporu mezi oběma habsburskými bratry roku 1608 podle autora využil Ditrichštejn „ke svému prospěchu i prospěchu svého biskupství“. S tímto tvrzením sice lze souhlasit, problematický je ovšem příklad, kterým je doloženo – obnovení mincovního práva olomouckých biskupů (s. 98). Příslušná listina totiž byla vydána již 5. ledna 1608, tedy několik měsíců před počátkem uvedených Ditrichštejnových diplomatických aktivit.

Zřejmě za účelem zdůraznění některých z autorova hlediska negativních kardinálových vlastností je v knize na nejednom místě poněkud upravena historická realita. Na s. 101–102 se např. uvádí: „... (Ditrichštejn) provádí transakci se zbožím komorního biskupského panství Žďár nad Sázavou, které chytře – protože bylo daleko výnosnější – v roce 1615 vyměňuje za přikoupený statek Chropyněsko. Kardinál v podstatě tento statek (tj. Žďár – pozn. O. Ch.) vyčleňuje z majetku biskupství a činí z něj svůj statek soukromý, jakým byl např. jeho Mikulov.“ Citovaný výrok obsahuje hned několik chyb. Žďárské panství bylo ve skutečnosti směněno až roku 1616, a to za statek Chropyně. S názorem, že celá akce byla pro olomoucké biskupství značně nevýhodná, lze souhlasit jen stěží. Je nutné si uvědomit především rozdíl v úrodnosti obou zboží, stejně jako skutečnost, že Žďár na rozdíl od Chropyně nesousedil s žádným jiným biskupským majetkem. To, že olomoucké biskupství nebylo zmíněnou transakcí poškozeno, dokládají mj. i depeše nuncia Placida de Marra do Říma.

5 V disertaci Rudolfa Zuberu je tato pasáž na s. 69.

Řada omylů a nepřesností se vyskytuje i v kapitolách věnovaných období bělohorskému a pobělohorskému. Není pravda, že Ditrichštejn korunoval Ferdinanda II. římským a českým králem (s. 105), v případě korunovace Ferdinanda III. autor Ditrichštejnovu účast opomíjí (s. 147), mezi české majetky, které kardinál získal po roce 1620, nepatřily Přibyslavice (s. 119), znaková listina města Mikulova z roku 1625 nebyla vydána Ditrichštejnem (s. II), kardinál Scipione Borghese zemřel roku 1633, a nikoliv 1632 (s. 171), na s. 179 se chybně uvádí, že Ditrichštejnova mrtvola měla být podle jeho posledního testamentu nabalzamována atd. Úplný výčet Balcárkových věcných chyb by byl pochopitelně nepoměrně delší než výše uvedené tři odstavce.

K obsahu knihy bych ještě poznamenal, že poněkud více místa mohlo být věnováno sporům uvnitř katolického tábora. Nebylo by od věci, kdyby se Balcárek v tomto směru inspiroval například vynikající Catalanovou biografií kardinála Harracha,⁶ která akcentuje právě tento moment. Z recenzované práce se sice dozvídáme o některých kardinálových rozepřích s nuncií (zejména s Filippem Spinellim) či s Albrechtem z Valdštejna, o mnoha jiných, neméně důležitých a zajímavých konfliktech (např. s nejvyšším kancléřem Zdeňkem Vojtěchem Popelem z Lobkovic) zde však nejdeme ani letmou zmínku.

Nebylo by správné, kdyby se tato recenze omezila pouze na kritiku chyb, omylů a nedostatků. Balcárkova kniha má nepochybně i svá pozitiva. Je třeba především ocenit, že autor opravil velké množství věcných chyb, které obsahovala jeho publikace *Kardinál František z Ditrichštejna (1570–1636)* z roku 1990. Změnil např. jméno kardinála-státního sekretáře za pontifikátu Řehoře XV. z Francesca Barberiniho na Ludovica Ludovisiho (s. 120), opravil datum vydání tzv. generálního pardonu (9. listopad místo původního 19. listopadu 1622, s. 139), bratra Ferdinanda III. nazývá správně Leopoldem Vilémem (s. 147, v publikaci z roku 1990 se mluví o Leopoldu Jiřím) a tak by bylo možno pokračovat dále. Potěšitelné je i to, že přes svůj odpor k některým rysům kardinálovy osobnosti je Balcárek schopen přiznat jí i určité kladné vlastnosti. Vysoko hodnotí zejména jeho moravský zemský patriotismus, patriarchální vztah k poddaným a úlohu zprostředkovatele kulturních podnětů z italského a španělského prostředí.

6 Catalan, Alessandro: *Zápas o svědomí. Kardinál Arnošt Vojtěch z Harrachu (1598–1667) a protireformace v Čechách*. Praha 2008.

Kniha *Kardinál František Ditrichštejn 1570–1636. Gubernátor Moravy* nemůže na čtenáře obeznámeného s dosavadní ditrichštejnskou literaturou působit příliš pozitivním dojmem. Množství faktografických chyb, skutečnost, že její značná část je doslova opsána z disertační práce Rudolfa Zubera, obsahové rozpory mezi jednotlivými kapitolami i řada antikvovaných názorů ji řadí v rámci současné historiografické produkce ke slabším pracím. Je to škoda, protože Balcárek rozhodně své odborné kvality má, jak prokázal v nejedné zajímavé studii. Není tedy pochyb, že by bylo v jeho silách napsat Ditrichštejnovu biografii (resp. její nástin) na mnohem vyšší úrovni.

Balcárek, Pavel: Kardinál František Ditrichštejn 1570–1636. Gubernátor Moravy. Bohumír Němec – Veduta, České Budějovice 2007, 255 s.

Balcárek, Pavel: Kardinál František Ditrichštejn 1570–1636. Gubernátor Moravy. Bohumír Němec – Veduta, České Budějovice 2007, 255 s.